

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο "ΚΙΤΡΙΝΟΣ," ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ

'Η «κίτρινος» εφημερίδες διά μέσου τών αιώνων. 'Ο δημοσιογραφικός κίτρινισμός επί Μ. Ναπολέοντος. 'Η 'Αθηναϊκές εφημερίδες και ο βασιλεύς 'Οθων. Στις παραμονές της 'Οκτωβριανής 'Επανάστασεως. Τό ταξείδι του βασιλέως. Τί έγραφε τό «Μέλλον της 'Ελλάδος». Μετά την 'Επανάστασι. Τό κίτρινο παράρτημα του «Μέλλοντος». 'Οπου ο «θεόσπετος» βασιλεύς γίνεται «μυσαρός» τύραννος, κ.τ.λ.

ΤΙ ύπάρχον πάντα, ύπάρχουν και σήμερα και θά ύπάρχουν και στον αιώνα τών άπαται εφημερίδες «κίτρινες», δέν ύπάρχει ή παραμικρή άμφιβολία. 'Από τότε που βγήκαν ή πρώτες εφημερίδες, δέν είχαν όλες άσφαλώς τό ίδιο... χρώμα. 'Η «κίτρινος» εφημερίδες είνε δ,τι και τά ζιζάνια μέσα στό σιτάρι. Δέν μπορούν να λείψουν. Γιατί, δπως ύπάρχουν άνθρωποι θαρραλέοι και έντιμοι, έτσι ύπάρχουν κι άλλοι πάλιν φοροδεις, άνειλικρινεις, έτοιμοι να πωλήσουν και τά άγια τών αγίων ακόμη, για τό χρήμα, τά ύψηλά αξιώματα, τις τιμές, τούς τίτλους. 'Ανθρωποι λοιπόν έκδηλον και τις εφημερίδες. Πώς θέλετε να είνε όλες λευ-

κές και άσπιρες;...

«Κίτρινος» εφημερίδες ύπάρχον, είπαμε, σ' όλες τις εποχές και σ' όλες τις χώρες. Πρώ ήμερών ακόμη δημοσιεύτηκε στο «Μπουκέτο» μιά σειρά ειδήσεων κίτρινης παρισινης εφημερίδος, της εποχής του Μ. Ναπολέοντος. 'Ηταν τότε ακριβώς που ο Βοναπάρτης έδραπέτευσε άπ' τή νήσο 'Ελβα, ξαναγύρισε στη Γαλλία κι έβάδισε έναντιον τών Παρισίων.

'Η έν λόγω λοιπόν παρισινη εφημερίς άνήγγειλε τήν απόδρασι του Ναπολέοντος με ύβρεις έναντιον του τήν πρώτη ήμέρα, αλλά κατόπιν, όσο ο Βοναπάρτης πλησίαζε στο Παρίσι, τό ύφος της εφημερίδος μαλάκωνε, ως πούφτασε να τόν άποκαλή ένδοξο και λαοφιλέστατο αυτοκρατορα. Γιατί, απλούστατα, ο Ναπολέον είχε μπει πάλι στο Παρίσι κι ο Γάλλος δημοσιογράφος τάχε χρειαστεί...

Και στην 'Ελλάδα φυσικά, από τότε που έλευθερωθήκαμε ως σήμερα, δέν έλειψε ο «κίτρινος» τύπος. 'Ωργίωσε επί Καποδίστρια με τόν «Απόλλωνα», ταμπορωμένοι στην 'Υδρα. Κι' όταν πάλι ο Καποδίστριας έδολοφονήθηκε, ο έλληρικος τύπος — όχι όλος, φυσικά, — βρήκε άλλον τύραννο: Τόν Βασιλέα 'Οθωνα.

Τό τί έφαιλαν ή τότε αθηναϊκές, αλλά και επαρχιακές εφημερίδες, στον 'Οθωνα και στην 'Αμαλία, ούτε λέγεται, ούτε ξαναγράφεται.

Κι' επειδή ο χώρος δέν μάς επιτρέπει, επί του παρόντος να επεκταθώμε και να μιλήσουμε γενικά για τις έλληρικες εφημερίδες και τή δράσι τους, θά σταθώμε σε μιά ώρισιμένη εποχή, σε μιά από τις πλέον ιστορικές περιόδους του 'Ελληνικού 'Εθνους, και θ' άντλήσουμε τά ντοκουμέντα μας, τά σχετικά με τόν δημοσιογραφικό κίτρινισμό, από μιά και μόνη εφημερίδα της περιόδου αυτής.

Βρισκόμαστε λοιπόν στα 1862. 'Εχει φτάσει τό φθινόπωρο. 'Η 'Ελλάς, άπ' τή μιάν άρχη ως τήν άλλη γογγύζει έναντιον του 'Οθωνος — δικαία ή άδικα, αυτό είνε άσχετο με τό σημερινό σημάισμα — ο λαός καταράται τόν «τύραννο» βασιλέα, ή συνωμοσία για τήν εκθρόνισι του έχει οργανωθεί περίφημα κι' οι συνωμότες βρίσκονται στις παραμονές της δράσεως... Λαός, στρατός και στόλος είνε έτοιμοι να σηκωθούν στο πόδι. Πολλοί βασιλόφρονες έχουν μυριστεί τό κακό που έτοιμάζεται, προβλέπουν τήν καταγίδια, τή μαντιεύου και είδοποιούν σχετικώς τόν βασιλέα.

Μά ο 'Οθων δέν δίνει πίστι στα λόγια τους. Θεωρεί τούς φόβους τον υπερβολικούς. 'Εχει εμπιστοσύνη στο λαό του. Και στις 2 'Οκτωβρίου του 1862 έπιχειρεί, μαζύ με τή βασίλισσα 'Αμαλία και μερικους αλικούς του, τήν περίφημο τελενταίο του άνα τās επαρχίας της 'Ελλάδος ταξείδι του.

Φεύγει ο βασιλεύς και πίσω του βράζει ή επανάστασις, έτοιμη να ξεσπάση σαν ήφαιστειο...

'Ας αφήσουμε όμως τά γεγονότα κι' άς ξαναθώμε στις εφημερίδες της εποχής, και μάλιστα τις «κίτρινες».

Στά 1862 εξέδιδετο στην 'Αθήνα, διανύουσα τό τρίτον της έτος, ή διεσβδομαδιαία εφημερίς «Τό Μέλλον της 'Ελλάδος». Να λοιπόν πως άνήγγελλε ή εφημερίς αυτή στα «Διάφορά» της τά της άναχωρήσεως του βασιλικού ζεύγους, στο φύλλο της 3 'Οκτωβρίου 1862, ήμέρας Τετάρτης:

«'Η Α. Μ. ή Βασίλισσα 'Αμαλία και ή Α. Μ. ο Βασιλεύς 'Οθων, τό θεόσπετον ζεύγος, άνεχώρησαν χθές περι μέσας νύκτας της πρωτευσούσης των, άποφασισαντες να τιμώσωσι διά της παρουσίας των τās επαρχίας. Τās Α.Α. Μ.Μ. άναχωρούσας, προέπεμμε μετά τών καταλλήλων αισθημάτων πλήθος πολύ. 'Εξεδόθη-

σαν δέ σύντομοι διαταγαι, όπως ή ύποδοχη ή επίσης μεγαλοπρεπής πανταχού του κράτους. Νομαρχαι, επαρχοι, δήμαρχοι, δημοτικοι άστυνομοι, άγροτικοι άστυνομοι, δικαστικοι και άστυνομικοι κλητήρες, έν γενει πάσαι αι άρχαι κτλ. κτλ., θά ύποδέχονται ένθουσιωδώς τās Α.Α. Μ.Μ. άμα εμφανιζόμενας, εκφράζοντες τās τώσον γενικά αισθηματα της εύγνωμοσύνης και τού σεβασμού τού λαού προς τό θεόσπετον ζεύγος τών άνάκτων 'Αμαλίας και 'Οθωνος. Δέν ήξέυρωμε άν ή περιοδεια θά είνε γενική, άν δηλαδή θά επισπεφθώσιν αι Α.Α. Μ.Μ. και τήν 'Αργολίδα και νήσους τινάς του Αιγαίου Πελάγους. 'Αν άληθώς άπεφασίσθη ούτω, πρέπει να φροντισάτωι σπουδαίως οι κ. Δήμαρχοι, έκείνων προ πάντων τών τόπων, τά δέδια ή να καλύψωσι με άνθη».

Και ξαναγυρίζομε τώρα και πάλι στα γεγονότα. 'Ενώ οι βασιλείς ταξείδευαν, ή επανάστασις ξεσπασε άγρια στην 'Αθήνα, τόν Πειραιά και σε διάφορες επαρχιακές πόλεις.

Τή θλιβερή είδησι τήν έμαθαν οι βασιλείς ταξείδευόντας. Κι' επειδή ο 'Οθων έλιπε πως τά πράγματα δέν είνε τόσο σοβαρά, διάταξε να γυρίσει τό βασιρεί, επί του όποιου επέβαιναν, στον Πειραιά. Ματαία προσπάθεια.

'Η επανάστασις είχε πάλι μεταδοθει με τή γοργότητα πυρκαϊάς από πόλι σε πόλι, κι' ολόκληρη τήν 'Ελλάδα και είχε επικρατήσει. Οι επαναστάτες ήσαν πανίσχυροι.

Και ο βασιλεύς 'Οθων άναγκάστηκε να δεχτή τό σκληρό περτωμένο του...

Και τώρα άς έλθωμε πάλιν στο «Μέλλον της 'Ελλάδος», που με τόσο σεβασμό και τόση λατρεία άνήγγειλε τήν άναχώρησι τών βασιλέων, λίγες ήμέρες πριν.

Λόγω της επαναστατικης άναστατώσεως που επεκράτησε στην πρωτεύουσα, ή και γι' άλλους λόγους — ποιάς ζέρι; — τό «Μέλλον της 'Ελλάδος» διεκόμει τήν έκδοσι του. Και ξαναπαρουσιάστηκε στην πιόστα άμέσως τήν επομένη του κινήματος. μ' ένα παράρτημα — θά τό πιστέψετε; — χρωμάτος χτυπητότατα κίτρινου.

Και να τι γράφει για τήν επανάστασι και τήν εκθρόνισι του 'Οθωνος τό παράρτημα αυτό:

«'Η μυσαρά βασιλεία του 'Οθωνος, της οποίας τήν κατάλθιν άπαν τό έθνος δικαυώς επιπόθει, κατηγορήθη τήν παρελθούσαν νύκτα τή γενναία συμφορά της άνδρειου στρατού και τού εν γενουθς της πρωτευσούσης λαού, νέα Κυβέρνησις εθνική υπό τήν προεδριαν του άκραιφνους πατριώτου κυριου Βούλγαρη εγκάτεστη σήμερα και ή 'Ελλάς απέσεισε τόν αισχρον της τυραννίας ζυγόν. Κίνοντες τό γόνυ ένωπιον της θείας προνοίας, ήτις ηύδωρησε να λυτρώση τήν πατρίδα ήμών τών δεσμών της δουλείας, άς δεηθώμεν να ενισχύση ήμάς εις τήν όδον του καθήκοντος, να καρποφορήσωσι τα καλά της έλευθερίας, τήν όποιαν άναμικται και δυσφορώνς επεξηγησάμεν. Παρακατιόν ευρίσκουσι οι άναγνώστα ήμών τό κειμενον τών πρωτοκόλλων της δοκμοωσίας του ένδόξου άρχηγού της νέας Κυβερνήσεως και τών άπαρτιζόντων αυτήν μελών».

Τά σχόλια είνε περιττά, νομίζομε. 'Ο άναγνώστης καταλαβαίνει καλά δ,τι πρέπει να καταλάβη.

Στό προσεχές φύλλο θά σας γράψω για τήν τριμερή πόμπησι τών καταδικών στο Βυζάντιο.

ΔΑ'ΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ

I
Ποτέ να μην ειπή κανείς πως ο καυμός παληώνει...
'Όποτε τόν συλλογιστείς, σάν τή φωτιά φροντώνει.
II
'Ο ξεροτας τόν ξεροτα πάντα ροπα να μάθη
Της νύχτας τά καμώματα και της αυγής τά πάθη.
III
Τά γέλια και τά κλάματα, χαρά μαζύ και πίκρα
Μιάν ώρα σάφωρησαν τά δυό, μιάν ώρα γεννηθήκαν.
IV
Σου στέλνω χαρετίσματα σε μηλο διαγκωμένο
Κι' άπάνω στη διαγκωματιά, ένα φιλή γραμμένο.
V
'Αλιομοιούνται κι' ή φιλιές, ξεχνιούνται κι' ή άγάπες,
Συναπαντιούνται και μιλάν σάν ξένοι μέσ' στις στράτες.

'Ο Βασιλεύς 'Οθων.